

Broj: 07-128/26-325/1

Podgorica, 22. januar 2026. godine

**VLADA CRNE GORE
GENERALNOM SEKRETARIJATU**

Na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Andrija Nikolić, Danijel Živković, Nikola Janović, Nermin Abdić, Oskar Huter, Aleksandra Vuković-Kuč, Ivan Vuković, Jevto Eraković, Abaz Dizdarević, Sonja Popović, Nikola Milović, Zoja Bojanić-Lalović, Nikola Rakočević, Mihailo Anđušić, Aleksandra Despotović, Elvir Zvrko i Nela Savković-Vukčević, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije daje sljedeće

MIŠLJENJE

Dostavljenim Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti predlažu se dopune, odnosno izmjene čl. 4a, 70, 112, 117 i 154 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21, 145/21, 3/23, 48/24, 84/24, 33/25 i 122/25).

Predloženom dopunom člana 4a predlaže se da se u stavu 2 tačka 2 poslije alineje 1, kao i u tački 3 poslije alineje 1 doda nova alineja, koja glasi:

„- sa poremećajem autističnog spektra;“.

Predloženom dopunom člana 70 predlaže se da se u stavu 1 poslije riječi: „samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života,“ dodaju riječi: „licu sa poremećajem autističnog spektra“.

Predloženom dopunom člana 112 predlaže se da se poslije tačke 3 doda nova tačka koja glasi:

„3a) ustanova za podršku licima sa poremećajem autističnog spektra;“.

Predloženom izmjenom člana 117 predlaže se da se u stavu 1 tog člana riječi: „stav 1 tač. 2 i 3“ zamijene riječima: „stav 1 tač. 2, 3 i 3a“.

Predloženom dopunom člana 154 predlaže se da se poslije stava 4 doda novi stav koji glasi:

„U budžetu opštine obezbjeđuju se sredstva za obavljanje djelatnosti javne ustanove za podršku licima sa poremećajem autističnog spektra, dok će se sredstva za boravak korisnika u dnevnom centru i sredstva za savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge iz člana 63 ovog zakona u ovim ustanovama u svakoj opštini sufinansirati iz budžeta države.“

Dostavljenim Predlogom zakona se, takođe, predlaže da se propisi za njegovo sprovođenje donesu u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu tog zakona, a da se propisi koji su doneseni prije stupanja na snagu zakona usklade sa ovim zakonom u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu.

Konačno, predloženo je da zakon stupi na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a da će se primjenjivati od 1. januara 2026. godine.

U obrazloženju Predloga zakona predlagači, između ostalog, navode da je predložena dopuna člana 4a Zakona imala za cilj da se naglasi da se kod kategorija mlado lice i odraslo i staro lice posebno štite i lica sa poremećajem autističnog spektra. Na ovaj način se naglašava da, pored djece i mlada lica i odrasle osobe sa autizmom moraju biti obuhvaćene organizovanim oblikom stručnog rada. To zahtijevaju specifičnosti ove kategorije lica sa

smetnjama iz spektra autizma, kao i brojne razlike u razvojnim potrebama, ciljevima programa i bezbjednosnim standardima u radu sa ovom populacijom.

Dalje, ističe se da su, u skladu sa Zakonom, javne ustanove: centar za socijalni rad; ustanova za djecu i mlade; ustanova za odrasla i stara lica; ustanove za odmor i rekreaciju, te da je pri ovakvom rješenju jasno da su dnevni centri osnivani od strane jedinica lokalne samouprave kao javne ustanove za zaštitu i unapređenje prava djece i omladine sa smetnjama u razvoju, pri čemu su u njihove usluge bila uključena djeca i mlada lica sa poremećajem autističnog spektra. Kao posledicu ovakvog stanja u praksi je došlo do povećanja broja porodica i djece koji ne mogu da ostvare ovu uslugu, ali i nemogućnosti da se u tim uslovima uvažavaju specifičnosti djece i odraslih lica sa smetnjama iz spektra autizma, koje su uslovljene razlikom u razvojnim potrebama, ciljevima programa i bezbjednosnim standardima u radu sa njima, te se takvo stanje može promijeniti samo ako se stvore normativne pretpostavke za osnivanje posebnih javnih ustanova za podršku licima sa poremećajem autističnog spektra.

Takođe se navodi da je bilo neophodno utvrditi obavezu opština da obezbijede sredstva za obavljanje djelatnosti javnih ustanova za podršku licima sa poremećajem autističnog spektra, dok će se sredstva za boravak korisnika u dnevnom centru i sredstva za savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge iz člana 63 Zakona u ovim ustanovama u svakoj opštini sufinansirati iz budžeta države.

Konačno, predlagači navode da proširivanjem mreže ustanova i usluga koje one pružaju na podršku licima sa smetnjama iz spektra autizma podrazumijeva da je za sprovođenje ovog zakona neophodno izvršiti usaglašavanje postojećih i donošenje novih podzakonskih akata, ali i da skupštine jedinica lokalne samouprave svoje odluke o osnivanju javnih ustanova - Dnevni centar usaglase sa ovim zakonom i donesu odluke o osnivanju novih javnih ustanova za podršku licima sa poremećajem autističnog spektra.

U odnosu na dostavljeni tekst Predloga zakona podsjećamo da je u oktobru 2025. godine usvojen Zakon o dopunama zakona o socijalnoj dječjoj zaštiti koji je usaglašen sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta. Na ovaj način je terminologija u Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti usklađena sa UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom. Prema Zakonu o jedinstvenom vještačenju invaliditeta lice sa invaliditetom je lice koje ima dugoročna fizička, mentalna, intelektualna i/ili senzorna oštećenja koja u sadejstvu sa različitim barijerama mogu otežati njegovo puno i efektivno učešće u društvu na osnovu jednakosti sa drugima, uključujući i dijete sa smetnjama u razvoju, odnosno invaliditetom.

Predlog da se uvede termin mladi sa poremećajem autističnog spektra i odraslo i staro lice sa poremećajem autističnog spektra nije u saglasnosti sa modelom ljudskih prava i terminologijom. Termin poremećaj autističnog spektra su termini iz Medjunarodne klasifikacije bolesti (MKB) i nisu u skladu sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta i UN Konvencijom o pravima lica sa invaliditetom.

Smatramo i da posebno isticanje lica sa poremećajem iz spektra autizma nije opravdano jer je članom 4a Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti već propisano da se posebno štiti: dijete sa smetnjama u razvoju odnosno invaliditetom i odraslo lice sa invaliditetom što prema UN Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom obuhvata i osobe sa autizmom.

Članom 70 stav 1 navodi se da se smještaj u ustanovu obezbjeđuje djeci i mladima, trudnici, samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života, licu sa invaliditetom i starom licu kojima se ne može obezbjeđiti ili nije u njegovom najboljem interesu ostanak u porodici ili usluge podrške za život u zajednici ili porodični smještaj-hraniteljstvo ili porodični smještaj, tako da su lica sa poremećajem iz spektra autizma već obuhvaćena terminom lica sa invaliditetom.

Članom 112 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti navedeno je da su javne ustanove: centar za socijalni rad; ustanova za djecu i mlade; ustanova za odrasla i stara lica i ustanove za odmor i rekreaciju. Važeći sistem socijalne zaštite zasnovan je na principima inkluzije, jednakosti i deinstucionalizacije, kao i na razvoju usluga u zajednici. Osnivanje posebnih javnih ustanova isključivo za lica sa autizmom vodilo bi ka njihovom izdvajanju iz opšteg sistema podrške, što nije u skladu sa savremenim standardima zaštite prava lica sa invaliditetom. Takođe, uvođenje ustanova zasnovanih na dijagnostičkom kriterijumu predstavlja presedan koji može dovesti do

fragmentacije sistema socijalne zaštite i neujednačenog tretmana korisnika sa različitim vrstama invaliditeta. Važeći zakon već omogućava pružanje podrške licima sa autizmom kroz postojeće ustanove i usluge u zajednici. Problemi na koje predlagači ukazuju odnose se prije svega na kapacitete i kvalitet usluga, a ne na nedostatak normativnog osnova, te se mogu rješavati unapređenjem postojećih rješenja, jačanjem stručnih kapaciteta i prilagođavanjem programa rada.

Predlog da se uvedu nove vrste javnih ustanova za podršku licima sa autizmom nije u skladu sa modelom ljudskih prava jer bi to značilo da se mreža javnih ustanova širi po dijagnostičkom osnovu, a ne postoji ni pravni osnov za propisivanje posebnog modela finansiranja takvih ustanova.

Pored navedenog, predložena odredba uvodi nove i trajne obaveze finansiranja za jedinice lokalne samouprave i budžet države, bez prethodno sprovedene fiskalne procjene, jasnog utvrđivanja obima sredstava i bez saglasnosti sa propisima koji uređuju budžetski sistem i raspodjelu nadležnosti između države i opština.

Ministarstvo ukazuje da se pitanja finansiranja usluga socijalne i dječje zaštite već uređuju važećim odredbama Zakona.

Unapređenje dostupnosti i kvaliteta ovih usluga treba obezbjeđivati kroz postojeći sistem finansiranja, a ne kroz uvođenje posebnih budžetskih obaveza u vezi sa ustanovama koje nijesu sistemski utemeljene.

Imajući u vidu prethodno navedeno, smatramo da Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Andrija Nikolić, Danijel Živković, Nikola Janović, Nermin Abdić, Oskar Huter, Aleksandra Vuković-Kuč, Ivan Vuković, Jevto Eraković, Abaz Dizdarević, Sonja Popović, Nikola Milović, Zoja Bojanić-Lalović, Nikola Rakočević, Mihailo Anđušić, Aleksandra Despotović, Elvir Zvrko, Nela Savković-Vukčević ne treba prihvatiti.

MINISTAR,
Damir Gutić